

SCI-CONF.COM.UA

INNOVATION AND DEVELOPMENT IN WORLD SCIENCE

**PROCEEDINGS OF II INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
DECEMBER 1-3, 2025**

**ZURICH
2025**

INNOVATION AND DEVELOPMENT IN WORLD SCIENCE

Proceedings of II International Scientific and Practical Conference
Zurich, Switzerland
1-3 December 2025

**Zurich, Switzerland
2025**

UDC 001.1

The 2nd International scientific and practical conference “Innovation and development in world science” (December 1-3, 2025) MDPC Publishing, Zurich, Switzerland. 2025. 742 p.

ISBN 978-3-954753-21-5

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Innovation and development in world science. Proceedings of the 2nd International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Zurich, Switzerland. 2025. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/ii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-innovation-and-development-in-world-science-1-3-12-2025-tsyurih-shvejtsariya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: zurich@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2025 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2025 MDPC Publishing ®

©2025 Authors of the articles

89.	Свідерська Г. М., Шевченко М. О.	438
	ОСОБИСТІСНІ РИСИ ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ КОНФЛІКТНИХ СТОСУНКІВ У СТУДЕНТІВ	
90.	Складановська М. Г., Прокоп'єва Е. Е.	445
	ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ У ШВЕЙЦАРІЇ	
91.	Стрижков Д. Л., Широкова А. В.	453
	ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ: ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ	
92.	Філіпенко В. В., Бездольний І. С.	460
	ВПЛИВ МЕДІА НА ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ	
93.	Шпилякова О. В.	465
	ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОКОЛІННЯ ALPHA У ЦИФРОВІЙ ШКОЛІ	

SOCIOLOGICAL SCIENCES

94.	Волошенко Н. І., Чаркіна Т. Ю.	470
	НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ	
95.	Гук С. В., Ватан М. М.	474
	СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО ЗДОРОВОГО ХАРЧУВАННЯ ТА ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ	

JOURNALISM

96.	Avramenko V., Tonkonoh I.	479
	FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCIES THROUGH THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE PLATFORMS	
97.	Husar A., Tonkonoh I.	483
	VISUAL STORYTELLING AS A TOOL FOR INTERACTION WITH THE AUDIENCE ON SOCIAL MEDIA	
98.	Ryzhuk Ju. S.	487
	THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN ADVERTISING	
99.	Titlova K.	492
	THE USE OF INTERNET RESOURCES IN THE PROCESS OF LEARNING ENGLISH	
100.	Зінковський В. В.	496
	ІНФОРМАЦІЙНА АГРЕСІЯ: ПСИХОСОЦІАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПРОТИДІЇ	

ART

101.	Дікенштейн Ю. В.	500
	РОЛЬ ІМПРОВІЗАЦІЇ В РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ПОПУЛЯРНОЇ МУЗИКИ	

ОСОБИСТІСНІ РИСИ ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ КОНФЛІКТНИХ СТОСУНКІВ У СТУДЕНТІВ

Свідерська Галина Мирославівна,

канд. психол. наук, доцент,
доцент кафедри психології розвитку та консультування
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна

Шевченко Марія Олександрівна,

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна

Анотація. У статті розглядається важливе питання про детермінанти виникнення конфліктних ситуацій у студентському середовищі. На основі проведеного емпіричного дослідження проаналізовано низку параметрів, що описують особистісні риси, які притаманні студентам з підвищеним рівнем конфліктності.

Ключові слова: Конфлікт, детермінанти конфліктів, особистісні риси, студенти, особистісні риси як детермінанти конфліктів.

Багато умов впливають на успішність навчання студентів у вищому навчальному закладі: рівень знань, готовність до навчання, організація навчально-методичного матеріалу. Благополучне навчання також значною мірою залежить від особистісних характеристик і готовності студентів до адаптації у новій соціальній групі, у новій ролі, готовності налагоджувати, підтримувати і розвивати нові контакти, лідирувати і підкорятися, ефективно вирішувати конфліктні ситуації, що можуть супроводжувати будь-яку соціальну взаємодію.

У сучасній психологічній науці проблема конфліктів є дослідженою і широко висвітленою, про що свідчать численні праці вітчизняних науковців:

І. С. Булах, А. М. Гірник, Л. В. Долинська, Т. В. Дуткевич, Л. М. Карамушка, Г. В. Ложкін, М. І. Пірен, Н. І. Пов'якель та багато інших дослідників.

Автори Г. В. Ложкін та Н. І. Пов'якель розуміють *конфлікт* як «зіткнення різноспрямованих сил (цінностей, інтересів, поглядів, цілей, позицій) суб'єктів-сторін взаємодії» [2, с.19]. Розглядаючи конфліктну ситуацію в міжособистісних стосунках, вчені відзначають, що це «ситуація, в якій має місце протиріччя між її учасниками, які проявляються в їх протидії один одному (протистоянні, протиборстві) й супроводжується афективними проявами.

Будь-яка з конфліктних ситуацій детермінована комплексом причин. Причинами конфлікту є явища, події, факти, ситуації, які передують конфлікту, і в певних умовах зумовлюють його виникнення.

Детермінанти конфліктних ситуацій ґрунтовно розглядають у своїх дослідженнях Н. В. Алексеєнко Л. І. Березовська, В. Я. Галаган, Л. Й. Гуменюк, А. С. Кармін, В. Лінкольн, В. Ф. Орлов, О. М. Отич, В. П. Ратніков, З. А. Сивогракова, О. О. Фурса, О. С. Юрков та ін. Аналізуючи класифікації чинників конфліктів зазначених авторів, відмічаємо, що усі у такий чи інший спосіб виокремлюють особистісні відмінності, особистісні риси або психологічні особливості учасників конфлікту як вагому детермінанту виникнення конфліктів.

Українські науковці Л. І. Березовська та О. С. Юрков [1, с. 48, 51-53], розглядаючи «суб'єктивні (особистісні елементи) структури конфлікту називають і детально описують наступні властивості особистості, які визначають виникнення, розвиток і протікання конфліктної ситуації: мотиви, цілі, ціннісні орієнтації, потреби й інтереси людини; риси характеру і тип особистості; установки особистості; неадекватні оцінки і сприйняття; етичні цінності; манера поведінки». Ці ж автори, розглядаючи особистісні чинники виникнення конфлікту, називають: конфліктність особистості; характерологічні фактори; особистісні особливості учасників конфлікту [1, с. 69]. Вони також детально проаналізували суб'єктивні характерологічні передумови виникнення

конфліктів [1, с. 67].

Наше емпіричне дослідження особистісних рис як детермінант конфліктних стосунків у студентському віці проводилося серед студентів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Загалом вибірка склала 60 осіб (з них – 49 дівчат та 11 хлопців).

Перелік діагностичних методик, використаних для нашого дослідження:

- 1) методика К. Томаса «Визначення стилю поведінки в конфліктній ситуації»;
- 2) методика «Оцінювання рівня конфліктності особистості»; 3) методика Л. Васермана «Оцінка рівня невротизації»; 4) методика Р. Кеттела (16 PF – опитувальник); 5) особистісний опитувальник «Методика діагностики показників та форм агресії А. Басса – А. Дарки (адаптація А. К. Осницького); 6) «Вісбаденський опитувальник із позитивної психотерапії (WIPPF)».

За результатами за тестом «Оцінювання рівня конфліктності особистості» ми виявили, що лише одному респонденту притаманний низький рівень, 80 % досліджуваних мають середній та 18 % – підвищений рівень конфліктності. *Конфліктність* науковці розглядають як суто особистісну властивість, що характеризує процес міжособистісної взаємодії та спілкування». Конфліктність на рівні особистості – її інтегративна властивість, що виявляється у потребі пошуку / створення конфліктних ситуацій.

Отже, ми можемо стверджувати, що переважна більшість студентів віддає перевагу конструктивній взаємодії з оточуючими, здатна підпорядковувати свою активність меті діяльності, враховувати умови і способи взаємодії згідно з ситуацією і лише п'ята частина респондентів схильна до конфліктних стосунків.

З нашої вибірки досліджуваних ми виокремили дві групи: із середнім і підвищеним рівнем конфліктності та порівняли результати зазначених груп за показниками методики Р. Кеттела (див. рис. 1).

Звернемо увагу на показники, що мають розбіжність більше, ніж один бал: студенти із середнім рівнем конфліктності демонструють дещо кращу комунікабельність ($A = 4,875$ стенов), здатність до абстрактного мислення та

кмітливості (В = 5 стенів), стриманість та емоційну стійкість (Н = 5,25 стенів), сміливість та активність (О = 5,875 стенів) у порівнянні зі студентами з підвищеним рівнем конфліктності. Отже, особистість схильна до конфліктної поведінки, менш комунікабельна, стримана і притримується нормативної поведінки, більш схильна до домінування та нонконформізму.

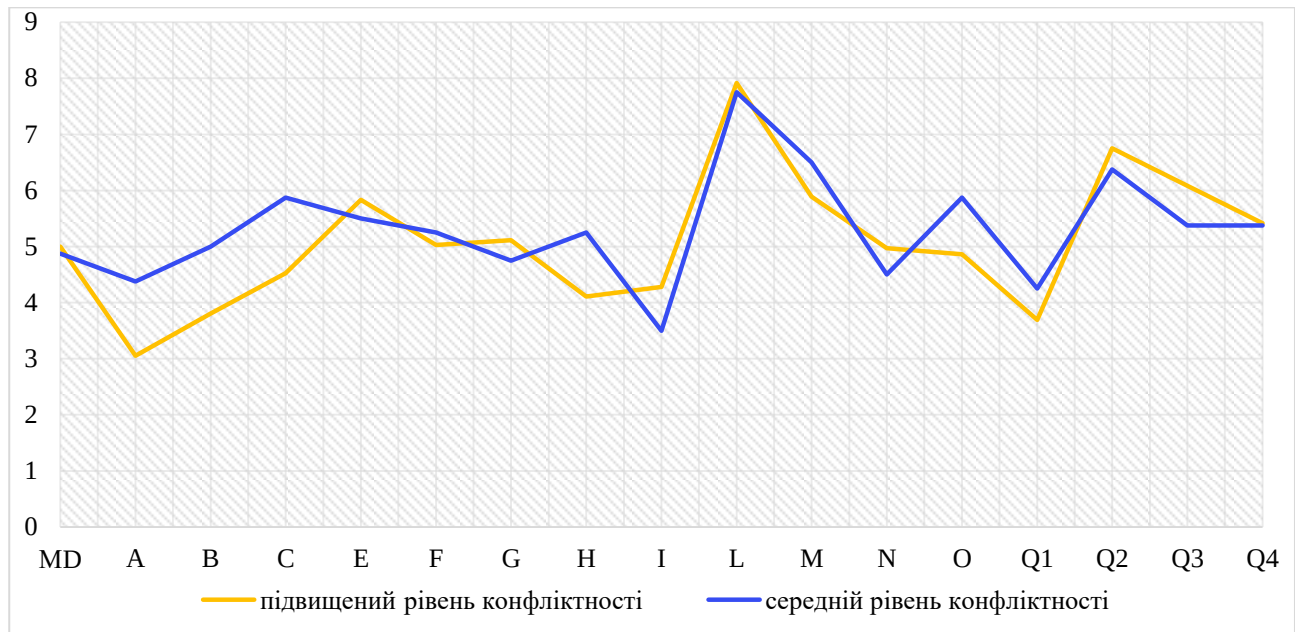

Рис. 1. Показники за методикою Р. Кеттела між групами з середнім та високим рівнем конфліктності (n=60)

Також, хочемо відмітити високі показники за фактором L (які майже сягнули 8 стенів), притаманні обом групам, що свідчить про їх схильність до обережності та підозріливості.

Рисунок 2 дозволяє порівняти показники зазначених груп за особистісним опитувальником «Методика діагностики показників та форм агресії А. Басса – А. Дарки (адаптація А. К. Осницького). Аналізуючи діаграму, можемо відмітити, що у студентів із підвищеним рівнем конфліктності переважають показники відкритої фізичної та вербальної агресії, опозиційної поведінки щодо керівників, схильності до аутоагресії та звинувачення оточуючих, а також є нижчими показники непрямої агресії. Студенти із середнім рівнем конфліктності більше схильні виражати агресію опосередковано, непрямим, прихованим шляхом (див. рис. 2).

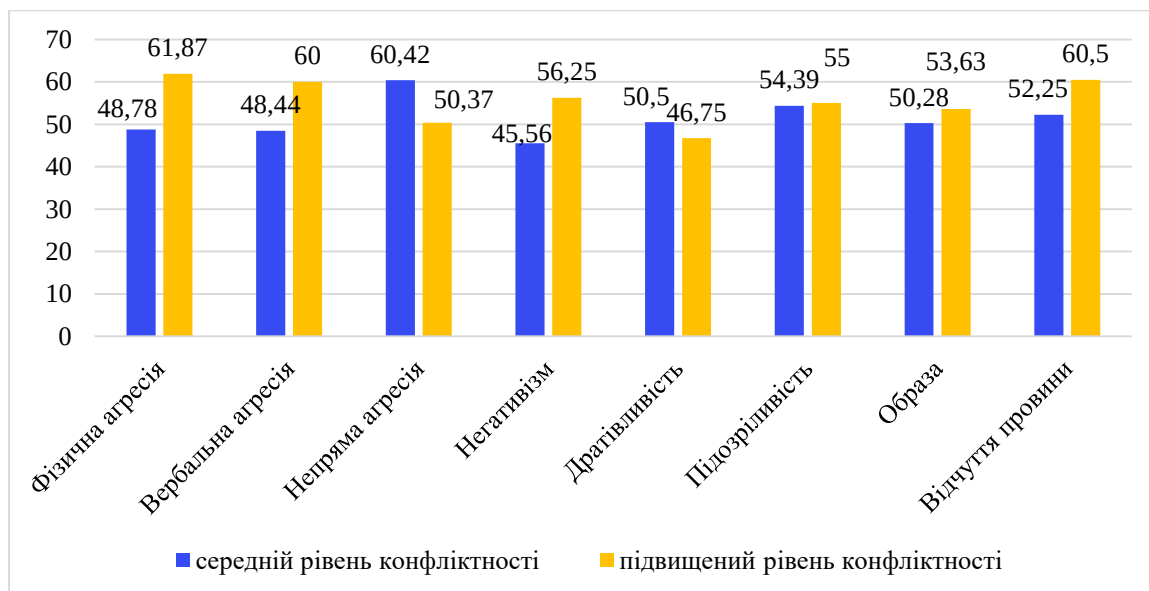

Рис. 2. Показники за опитувальником «Методика діагностики показників та форм агресії А.Басса – А.Дарки (адаптація А.К.Осницького) між групами з середнім та високим рівнем конфліктності (n=60)

Розглянемо показники за «Вісбаденським опитувальником з позитивної психотерапії (WIPPF)» (див. рис. 3).

Рис. 3. Показники за «Вісбаденським опитувальником з позитивної психотерапії (WIPPF)» між групами з середнім та високим рівнем конфліктності (n=60)

Аналіз результатів дозволяє стверджувати, що у студентів з підвищеним рівнем конфліктності у порівнянні зі студентами з середнім рівнем конфліктності помітно загостреним є прагнення до справедливості, здатність до чесності, відкритості і прямоти і меншими є здатність довіряти оточуючим та світу, проявляти стриманість і терпіння та здатність бути пунктуальним.

Результати за методикою К. Томаса «Визначення стилю поведінки в конфліктній ситуації» (див. рис 4) свідчать, що студенти віддають перевагу стратегіям компромісу та співробітництва, а стратегія суперництва найменш поширена.

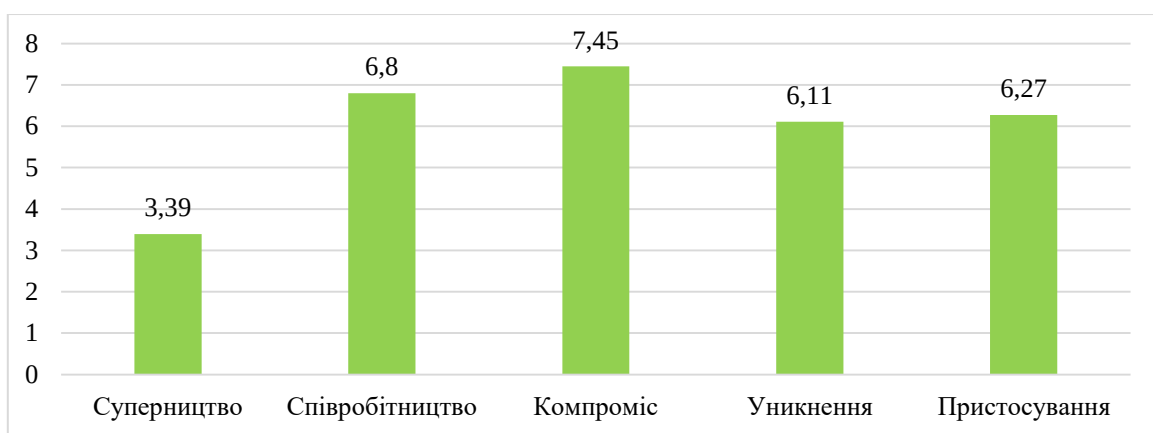

Рис. 4. Показники за методикою К. Томаса «Визначення стилю поведінки в конфліктній ситуації» (n=60)

Отже, досліджувані студенти здатні враховувати інтереси інших та поступатися власними, можуть погодитись на часткове задоволення своїх потреб, здатні до спільного обговорення проблем і побудови довготривалих стосунків.

Результати за наступною методикою подано в табл.1.

Таблиця 1

Показники за тестом Л.Васермана «Оцінка рівня невротизації» (n=60)

Рівень невротизації	Кількість осіб	У відсотках
Низький рівень невротизації	22	36 %
Середній рівень невротизації	19	32 %
Високий рівень невротизації	19	32 %

Рівень невротизації характеризує психологічний стан людини, її схильність до переживання тривоги, напруги та стресу. За результатами

дослідження ми можемо стверджувати, що третина досліджуваних має низький рівень невротизації, третина середній та третина легко піддається стресовим ситуаціям, що впливає на їх працездатність, самопочуття та психологічне благополуччя.

Висновки. Отже, ми емпіричним шляхом встановили, що досліджувані студенти віддають перевагу стратегіям компромісу та співробітництва, їм рівною мірою притаманний низький, середній та високий рівень невротизації. Більшості студентів (80%) властивий середній рівень і п'ятій частині – високий (18%) рівень конфліктності. Студенти з підвищеним рівнем конфліктності характеризуються такими особистісними рисами, як гостре прагнення до справедливості, здатність до чесності і прямоти, більш схильні до фізичної і вербальної агресії та негативізму, менш комунікабельні, мають нижчу емоційну стійкість та здатність до абстрактного мислення. Також їм притаманний знижений рівень довіри до оточуючих, вони меншою мірою здатні проявляти терпіння та пунктуальність. Вважаємо, що отримані дані можна використати при розробці програми профілактики конфліктів у студентському середовищі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Березовська Л. І. Психологія конфлікту: навчально-методичний посібник. Мукачево: МДУ, 2016. 201 с.
2. Ложкін Г. В., Пов'якель Н. І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика. Київ, 2006. 416 с.